

Η ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΜΑΣΤΙΓΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ (του Κώστα Λαπαβίτσα)

Πολιτική αναταραχή λοιπόν στη Γαλλία, καθώς η κρίση του κέντρου της Ευρωζώνης γίνεται όλο και βαθύτερη. Ο πρόεδρος Ολάντ αντιδρά σπασμωδικά στη γερμανική πίεση, χωρίς ξεκάθαρη κατεύθυνση και χωρίς να διαφαίνεται ότι υπάρχει αντίληψη της πραγματικής κατάστασης της χώρας. Το πρόβλημα της Γαλλίας δεν είναι απλώς η λανθασμένη πολιτική λιτότητας που εκπορεύεται από το Βερολίνο. Η κρίση της Γαλλίας έχει δομικά αίτια που προέρχονται από την ίδια τη φύση της

Ευρωζώνης.

Αξίζει να αφιερώσετε λίγα λεπτά στο διάγραμμα που παραθέτω από μια σχετικά αξιόπιστη πηγή του διαδικτύου. Πρόκειται για μια παραλλαγή ενός διαγράμματος που αρχικά δημοσίευσε ο Nicholas Crafts, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Warwick, στο έγκριτο VoxEU το Δεκέμβριο του 2013. Είναι φυσικά απαραίτητο να υπάρχει μια επιφυλακτικότητα – ακόμη και σε μετρήσεις που κάνει κανείς μόνος του – αλλά αυτό που απεικονίζεται στο διάγραμμα ταιριάζει απόλυτα με ό,τι ζούμε και με ό,τι δείχνουν άλλα στατιστικά στοιχεία που συνεχώς δημοσιεύονται στο ευρωπαϊκό κέντρο.

Το αρχικό διάγραμμα του Crafts περιλάμβανε τρεις περιοχές: το λεγόμενο Μπλοκ της Στερλίνας (1929-1938), το λεγόμενο Μπλοκ του Χρυσού (1929-1938) και την Ευρωζώνη μετά το 2007. Συνέκρινε το βάθος και τη διάρκεια της κρίσης που βίωσαν αυτές οι τρεις πολύ σημαντικές νομισματικές ζώνες σε δύο καθοριστικές περιόδους κρίσης του παγκόσμιου καπιταλισμού, δηλαδή τη δεκαετία του 1930 και την περίοδο μετά το 2007. Το διάγραμμα που παραθέτω απλώς περιλαμβάνει και την Ιαπωνία

(1992-2001).

Το συμπέρασμα; Η κρίση της Ευρωζώνης είναι καταφανώς η χειρότερη. Δεν είχε ποτέ το βάθος της κρίσης του Μπλοκ της Στερλίνας και του Μπλοκ του Χρυσού τη δεκαετία του 1930, αλλά τις έχει ξεπεράσει κατά πολύ σε διάρκεια και ήδη βαθαίνει ξανά, αντί να τελειώνει. Πρόκειται για ιστορική αποτυχία χωρίς προηγούμενο για μια νομισματική ένωση τέτοιου μεγέθους.

Γιατί γίνεται αυτό; Οι παράγοντες είναι φυσικά πολλοί και εδράζονται στην πραγματική οικονομία, όχι μόνο στις διαφορές κυβερνητικής πολιτικής. Αλλά όσοι πιστεύουν ότι το νομισματικό σύστημα δεν έχει σημασία είναι είτε αδαείς, είτε πάσχουν από το σύνδρομο του ταμπού του ευρώ. Δυστυχώς και τα δύο απαντώνται συχνότατα στην ελληνική Αριστερά.

Το Μπλοκ της Στερλίνας απαρτίζονταν κυρίως από τη Βρετανία που εγκατέλειψε τον Κανόνα του Χρυσού το 1931 και υποτίμησε το νόμισμα. Το Μπλοκ του Χρυσού απαρτίζονταν κυρίως από τη Γαλλία (που κατείχε μεγάλα αποθεματικά) και επέμεινε στον Κανόνα του Χρυσού μέχρι το δεύτερο μισό της δεκαετίας του 1930, διατηρώντας σκληρές ισοτιμίες και επιβάλλοντας αυστηρή λιτότητα. Με άλλα λόγια, πήρε το δρόμο της 'εσωτερικής υποτίμησης', όπως επιτάσσει η λογική του Κανόνα του Χρυσού. Το αποτέλεσμα ήταν να αντιμετωπίσει πολύ βαθύτερη κρίση από το Μπλοκ της Στερλίνας, μέχρι τελικά να σπάσει η πρόσδεση με το χρυσό το 1936. Το φετίχ του κίτρινου μετάλλου, βλέπετε, πληρώνεται ακριβά.

Η Ευρωζώνη δεν εφαρμόζει τύποις τον Κανόνα του Χρυσού, αν και η ΕΚΤ κατέχει τεράστιες ποσότητες του μετάλλου. Η λειτουργία της ΟΝΕ όμως αναπαράγει τη βασική λογική του Κανόνα επιβάλλοντας 'εσωτερική υποτίμηση' και αυστηρή λιτότητα σε μια περίοδο βαθύτατης οικονομικής κρίσης. Το αποτέλεσμα φαίνεται στο διάγραμμα: η Ευρώπη έχει τυλίξει μια θηλειά στο λαιμό της και τη σφίγγει όλο και πιο πολύ.

Η σύγκριση είναι ακόμη χειρότερη αν αναλογιστούμε τη βασική

διαφορά ανάμεσα στη δεκαετία του 1930 και στο τώρα. Ο Κανόνας του Χρυσού ήταν ένα σύστημα που λειτουργούσε τυφλά και αυτόματα στη βάση της κατοχής του χρηματικού μετάλλου. Η Ευρωζώνη είναι ένα σύστημα που συνειδητά αναπαράγει τις χειρότερες αδυναμίες του Κανόνα του Χρυσού τη στιγμή που το κύριο μέσο πληρωμής πλέον δημιουργείται από τις κεντρικές τράπεζες με τη στήριξη του κράτους.

Γιατί κυριάρχησε αυτός ο παραλογισμός που αντιβαίνει την ιστορική εμπειρία; Το χαρακτηριστικό της αστικής τάξης – σε αντίθεση με τα εργατικά και λαϊκά στρώματα – είναι ότι μαθαίνει από την ιστορία. Έχει δημιουργήσει θεσμούς, όπως τα πανεπιστήμια και τα διάφορα ερευνητικά κέντρα, που αποθηκεύουν και αξιοποιούν τη μνήμη. Πρόκειται για ένα από τα κυριότερα μυστικά της ανθεκτικότητας της αστικής εξουσίας διαχρονικά. Γιατί στην περίπτωση της Ευρωζώνης έχουμε τέτοια αποτυχία ιστορικού μεγέθους;

Υπάρχει φυσικά η ιδεολογία του νεοφιλελευθερισμού που κυριαρχεί στα κέντρα εξουσίας και ειδικά στο Βερολίνο με τη σκληρή μορφή του Ορντολιμπεραλίσμου. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η γερμανική ισχύς έχει επιβάλει τις δικές της εμμονές στους μηχανισμούς της ΕΕ. Πλανώνται πλάνην οικτράν όμως όσοι πιστεύουν ότι είναι απλώς θέμα ιδεολογίας και ότι, αν εκλείψει η κ. Μέρκελ και επικρατήσουν άλλες αντιλήψεις, θα επιστρέψει η ΕΕ και η ΟΝΕ σε κάποιον παράδεισο λογικής. Ακόμη μεγαλύτερη είναι η πλάνη ορισμένων δυνάμεων της Αριστεράς στην Ελλάδα που φαίνεται να πιστεύουν ότι αντιπαλεύοντας το νεοφιλελευθερισμό θα 'αλλάξουν την Ευρώπη'.

Ο ακρογωνιαίος λίθος του παραλογισμού της ΟΝΕ είναι η ανελέητη ταξική και εθνική πραγματικότητα της σημερινής Ευρώπης. Το μεγάλο εξαγωγικό και τραπεζικό κεφάλαιο στη Γερμανία συνεχίζει να κρατάει τους μισθούς σχετικά χαμηλά αποσπώντας έτσι ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και κυριαρχώντας στην ΕΕ. Το γεγονός ότι η πολιτική αυτή είναι κοντόφθαλμη, αφού έχει καταστρέψει την περιφέρεια, σταδιακά βουλιάζει τη Γαλλία, και κρατάει ολόκληρη την Ευρώπη (και τη Γερμανία!) σε στασιμότητα, δεν

αρκεί για να αφαιρέσει τις ταξικές και εθνικές παρωπίδες. Δεν είναι η πρώτη φορά που συμβαίνει αυτό στην ιστορία του καπιταλισμού.

Η σκληρή αλήθεια είναι ότι δυστυχώς η Ευρώπη δε θα μπορέσει να απαλλαγεί από το ζουρλομανδύα της ΟΝΕ χωρίς ταξική και εθνική αντιπαράθεση κατά μήκος και πλάτος της Ένωσης. Η περιφέρεια έχει για την ώρα αποδεχθεί τη γερμανική επιβολή, αλλά η Γαλλία και η Ιταλία βρίσκονται στα πρώτα στάδια της σύγκρουσης. Τα κόμματα της Αριστεράς στην περιφέρεια και ειδικά στην Ελλάδα έχουν καθήκον να προετοιμάζονται και όχι να καλλιεργούν ψευδαισθήσεις.

Πηγή: costaslapanitsas.blogspot.gr

Το διαβάσαμε: [Εναλλακτικός, enallaktikos.gr](http://enallaktikos.gr)